

Η ΑΙΩΝΙΑ ΚΩΜΩΔΙΑ *)

Ήτο κάτωθεν ενός δένδρου ἐν κάθισμα καὶ ἐκαθίσταμεν πλάϊ — πλάϊ. Ἡ σελήνη μᾶς ἔλουε μὲ τὸ ἀπαλὸν φῶς της. Αἱ σκιαὶ τῶν φύλλων ἐπιπτον ἐπάνω μας· ὡς καὶ ἓνας ἀκόμη παλαιὸς ξύλινος στύλος ἐμπρὸς μας ἐφαίνετο ἐντροπῶν καὶ αὐτὸς εἰς τὴν φωτοπλημμύραν. Στιγμὰι εὐτυχίας, γαλήνης. Ἐκύτταξα τὰ ὠραῖα χέρια της, ἀφ' οὗ μού ἦτο σχεδὸν ἀπηγορευμένον νὰ βλέπω τὰ ὠραῖα της μάτια.

Ἐπὶ τέλους μου ὠμίλησε πρώτη.

Τὸ ἀνέμενα.

— Πολὺ σιωπηλὸς εἰσθε ἀπόψε. Δὲν λέτε τίποτε;

— Διὰ νὰ γελάσετε ἴσως. Σὺν τί θέλετε νὰ σᾶς εἰπῶ;

— Καμμιὰ ἱστορία...

— Αἱ ἱστορίαι, κυρία μου, δημιουργοῦνται ἐδῶ μόναι των. Θέλετε νὰ πλάσω αὐτὴν τὴν στιγμὴν; Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι δὲν ἔχω καμμιάν διαθέσιν. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ σᾶς εἰπῶ ἐγὼ κανένα παραμῦθι δὲν μού λέγετε σεῖς, παρκαλῶ, διατὶ εἰσθε τόσον δυσαρεστημένη ἀπόψε ἐναντίον μου;

— Δὲν ἔχω τίποτε μαζὶ σας.

— Τὸ λέγετε, ἀλλ' οὔτε τὸ φρονεῖτε, οὔτε τὸ αἰσθάνεσθε. Ἐχετε, καὶ μάλιστα κἄτι τι σοβαρόν. Τόσην ὥραν βασανίζω τὸν νοῦν μου καὶ μού εἶναι ἀδύνατον νὰ εὕρω εἰς τί ἔπταισα...

— Ἄ, ἐπταίσατε καὶ πολὺ. Ἄλλ' ἀφήσατέ τα αὐτά... θὰ μὲ ὑποχρεώσετε.

— Μὰ σεῖς, μόνον ποῦ δὲν μὲ κτυπᾶτε...

— Τίποτε, τίποτε δὲν ἔχω. Ἄλλη φορὰ νὰ ὠμιλεῖτε παρακαλῶ περὶ γενικῶν πραγμάτων.

— Μὰ καὶ ἄλλοτε ὠμιλήσαμεν περὶ αὐτοκτονίας, περὶ μοναστηρίων, περὶ σελήνης, περὶ Ἰαπωνίας, περὶ σαρδελῶν, μὲ ἐβεβαιώσατε μάλιστα ὅτι εἶναι ὠραιότερες ψητὲς στὴ σάρα καὶ χωρὶς λεμόνι...

Ἐκάγχασε. Τὸ μειδίαμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἄλλοτε μὲ ἠχμαλώτιζε, δὲν τὸ ἔβλεπα πλέον.

— Ἦσαν, ἐξηκολοίθησα, γενικαὶ αὐταὶ ὠμιλίαι καὶ ὅμως σᾶς κατεδίχαζαν εἰς ἀδιάκοπον χασμούρημα...

— Προτιμότερες ἢ ὠμιλίαι αὐτές. Ἀρκεῖ ἐμὲ νὰ μὴ μὲ ἀναμιγνύετε... μὰ εἰς τίποτε.

— Μὰ, κυρία μου, ἐπὶ τέλους, τί εἶπα, τί ἔκαμα...

— Καὶ εἶπατε, καὶ ἐκάματε. Μάθετε ὅμως ὅτι δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ κορίτσια ποῦ ξεύρετε...

— Ἀπατάσθε. Σᾶς ἐκτιμῶ τόσον πολὺ...

— Δὲν θέλω νὰ μὲ ἐκτιμᾶτε μόνον.

— Ἀλλὰ; Νὰ σᾶς σέβωμαι;

— Μάλιστα, θέλω σεβασμίν.

— Ἄλλ' ἡ ἡλικία σας...

— Ἀφήσατέ τε αὐτά, σᾶς ἐπαναλαμβάνω.

Θὰ μὲ κάμετε νὰ φύγω ἀπὸ κοντά σας...

— Ἀλλὰ σεῖς μὲ κατηγορεῖτε ὡς ἀνάγωγον.

— Ἀλλάξατε ὠμιλίαν ἐπὶ τέλους.

— Θὰ ἤλλαξα ἐὰν δὲν ὠμιλοῦσατε μὲ τόσον θυμίν. Σεῖς ἡ ἰδία μὲ ἀναγκάζετε νὰ ἐπιμένω. Δὲν ἐννοεῖτε ὅτι ἐπὶ τέλους πιθανόν νὰ ὑπάρχῃ μεταξύ μας καμμία ραδιουργία, καμμία παρεξήγησις, καμμία ἀπροσεξία. Νὰ σᾶς δώσω ἐξηγήσεις, νὰ σᾶς ἐξιμολογηθῶ, νὰ σᾶς ζητήσω συγγνώμην ἂν ἔσφαλα. Εἰσθε τόσον ἀγαθή...

— Ἄ! Ὅχι ἀγαθή. Δὲν εἶμαι, οὔτε θέλω νὰ μὲ λέγετε ἀγαθὴν...

— Κακὴν;

Ἐσιώπησε. Ἦθελα νὰ πείσω τὸν ἑαυτὸν μου, ὅτι ἦτο πράγματι κακὴ ἀδύνατον.

— Ἀδικεῖτε καὶ τὸν ἑαυτὸν σας καὶ ἐμέ. Θέλω ν' ἀπολογηθῶ, ἀδιάφορον ἂν μὲ πιστεύσητε ἢ ὄχι. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἡξέωρω διατὶ κατηγοροῦμαι...

— Κάμνετε τὸν κουτόν· σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἐμένα αὐτά δὲν μ' ἀρέσουν. Νὰ εἰσθε πρὸς ἐμὲ ὅπως καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

— Πολὺ βλέπω φρεσίστε μήπως παρασυρθήτε... Ἄλλ' ὅλαι αἱ ὠμιλίαι μας ἕως τώρα ἦσαν τόσον τυπικαί, συναντῶ μαζὶ σας μίαν τόσον ἀσφυκτικὴν ἐθιμοτυπίαν, μίαν λεπτότητα ἐμπιστοσύνης... Ἡ μελαγχολία σας ἄλλως τε δὲν μού ἐδίδε ποτὲ καιρὸν νὰ αἰσθηματολογήσω μαζὶ σας. Πάντοτε σᾶς ὠμιλοῦσα ἀθωότατα.

— Ἀθωότατα! Καὶ ἐτόνισε εἰρωνικῶς καθὲς συλλαβὴν τῆς λέξεως. «Ἄλλοῦ... ἄλλοῦ... Νὰ εὕρητε ἄλλην.

Καὶ τὸ ἔλεγε ἀπαθείστατα ὡς νὰ ἦτο δυνα-

*) Τέλος.

τόν νά υπάρξη ἄλλη εἰς τόν κόσμον νά τήν ἀγαπήσω, ὥσάν αὐτήν...

Καί ἐνθ' ἐλέγμεν αὐτά, ἠσθάνθην μίαν πικρίαν ἀληθινήν. Ἐβλεπα τὸ ἄδικο, τὴν συκοφαντίαν, ἔβλεπα μὲ πίσση ἐπιμονὴν ἐκείνη ἢ «ἀφελὴς» δι' ἣν εἶχα ἀγρυπνήσῃ ὁλοκλήρους νύκτας συλλογιζόμενος τὸ μειδιάματός της, μὲ πόσῃ κακεντρέχειαν κατέρριπτε τὴν ἀνδρικήν ἀξιοπρέπειάν μου, πόσῃ ἐπίθει νά μὲ παριστῇ κάπηλον αἰσθημάτων, ἐμὲ ὁ ὁποῖος ἤμην ἔτοιμος νά θυσιασθῶ χάριν αὐτῆς, νά γίνω ὄργανον τυφλὸν εἰσαδῇποτε θελήσεώς της, ὁ ὁποῖος ἐσυρμένην δέσμιος ὀπισθέν της, χωρὶς νά τῆς εἰπῶ λέξιν πειρακτικήν, ἂν καὶ τὸν χονδρὸν ἐκείνον δὲν τὸν ἐλθισμονοῦσα.

Ἐσιωπήσαμεν ἐν τούτοις. Τὸ πείσμα τὸ γυναικεῖον εἶνε ὥσάν τὴν φωτιά. Μὴ τὸ φουθήσῃ; θὰ ἀνάψῃ περισσότερον καὶ θὰ σὲ πυρπολήσῃ.

Ἦτο πολὺ σκεπτική. Μὲ ἀνέμενε ἡπιώτερον, ἰκέτην. Δὲν ἤξευρεν ὅτι καὶ ὁ φλογερότερος ἐραστής, πληττόμενος ἐν τῇ ἀξιοπροπείᾳ του καὶ ἀδικούμενος, ὑψοῦται ὑπεράνω καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος. Δὲν ἤξευρε ὅτι ὁ ὑπὲρ τῆς τιμῆς ἀγωνιζόμενος ἀμύνεται καὶ φθάνει μέχρι τοῦ αἰσθηματος τῆς αὐτοσυντηρήσεως, ἔστω καὶ ὅταν τὸ ἐγὼ του κινδυνεύει νά καταπατηθῇ ἀπὸ τὸ προσφιλέστερον πρόσωπον, νά λακτισθῇ ἀπὸ τὸ κομψίτερον πῆδι διὰ τὸ ὅποιον ἦτο ἔτοιμος διθυράμβους νά τονίσῃ καὶ ὅλα αὐτά, διότι τὸ θέλει ἓνας μοχθηρὸς ἢ μία ζηλότυπος—ὁ αἰώνιος τρίτος, καὶ μάλιστα ὅταν ὁ τρίτος αὐτὸς εἶνε ἀρσενικὸς καὶ... χονδρός.

Ἐσηκώθη νὰ περιπατήσῃ. Τὴν ἠκολούθησα.

Καὶ ἐσκεπτόμην. Τὸ ἔκαμνε ἀπὸ ἐρωτοτροπίας, ἀπὸ φιλαρέσκειας, ἀπὸ σεμνοτυφίας; Μὲ ἐρραδιούργησαν αἱ φίλαι τῆς ἐκ ζηλοτυπίας; Μὲ παρέστησαν ὅτι θέλω ἀπλῶς νά παίζω μαζὶ τῆς καὶ αὐτὴ ἡμύνετο τῆς ἀξιοπροπείας τῆς; Ἦθελεν ἴσως νά κεντήσῃ περισσότερον τὸ αἰσθημά μου καὶ νά μὲ τυφλώσῃ ἐξ ἔρωτος; Ἀγαποῦσε ἄλλον καὶ αἱ ὁμιλίας μας δὲν συνεβιβάζοντο μὲ τὴν ἀληθινήν ἀγάπην της;

Εἰς καμμίαν ἐρώτησιν δὲν εὗρισκα ἀπάντησιν. Δι' ἐν μόνον ἤμουν βέβαιος. "Ὅτι ὑπέφερα.

Καὶ ἐξηκολούθει ἡ σιγανὴ πορεία μας, ἐξηκολούθει ἡ θλιθερὰ σιωπή, ἐξηκολούθει τὸ μυστήριον τῆς δυσαρσεκειᾶς της. Αὐτὴ, πάνοπλος ἀπὸ ὀργήν· ἐγὼ, ἄοπλος εἰς τὰ βέλη της.

— Μὴ λησμονεῖτε, τῆς λέγω, ὅτι καὶ μοῦ ὀφείλετε. Εἰπέτε μου τοῦλάχιστον πότε καὶ ποῦ ἐλέγχθη ὁ φοβερός αὐτὸς λόγος, ἂν δὲν ἔχετε τὴν εἰλικρίνειαν νά μοῦ εἰπῆτε καὶ τί ἐλέγχθη... Εἰπέτέ μου το καὶ σὰς ὑπόσχομαι ἢ συγγνώμην τὴν ὁποίαν μὲ ὅλην μου τὴν καρδιά θὰ σὰς ζητήσω νά εἶναι ἡ τελευταία λέξις, τὴν ὁποίαν ἐνώπιόν σας θὰ προσφέρω... Θὰ ἔχω αὐτὸν τὸν ἡρώισμόν. Ἀπὸ τὴν ταπείνωσιν τὴν ὁποίαν

ὕφισταμαι, προτιμώτερα μία πληγή. Ἀπὸ τὸ σκέτος τῆς ἀμφιβολίας εἰς τὸ ὅποιον μ' ἐρρίψατε θὰ ἔχω τὴν δύναμιν νά συνέλθω καὶ νά ρίψω τὴν τελευταίαν μου ματιάν ἐπάνω εἰς τὸ μειδιάματός σας καὶ νά ἐπαιτήσω τὴν μακροθυμίαν σας... Δὲν εἶμαι ὅπως μὲ νομίζετε. "Ὁχι! Δὲν ἀξίζω τοῦ μίσους σας. Ἄν ἐγνωρίζατε τὸν χαρακτήρα μου, καλλίτερον συνήγορον ἀπὸ σὰς δὲν θὰ ἤθελα... Δὲν εἶμαι κακός. Καὶ ἐὰν θελήσετε ἀκρίμην νά μὲ κάμνετε κακόν, δὲν θὰ τὸ κατορθώσετε. Ἐὰν ποτὲ βαυκαλιζόμενος ἀπὸ ὄνειρα ἐζήτησα νά μετριάσω μίαν λύπην ἥτις ἀπὸ μακροῦ βαρύνει τὴν ψυχὴν μου μὲ τὸ ἀγνόν αἰσθημα τῆς φιλίας σας, πρὸς χάριν σας σήμερον τὸ πνίγω, ἀλλὰ νά ἡξέυρω τοῦλάχιστον ὅτι θὰ λειψῇ ἡ ὀργή σας αὐτὴ...

Πρώτην φορὰν τὴν εἶδα νά συγκινηθῇ καίπως. Ἡ παλλομένη φωνή μου, ἡ ὁποία ἐπνίγετο εἰς ἔρωτα καὶ εἰς παράπονον, τὴν ἐμάλαξε. Ἐκολλακεύθη ἀπὸ τὸν ταπεινὸν τρόπον, ὅστις ὠφείλετο εἰς τὴν ἀληθινήν ἀγάπην μου. Τοῦ θυμοῦ ὁ ἀποπνικτικὸς καπνὸς ἡραιούτερος πρὸ τῆς πνοῆς τῆς ἀληθείας καὶ διελύετο.

Ἐγύρισε διὰ πρώτην φορὰν ἐκεῖνο τὸ βράδν καὶ μὲ ἐκύτταξε... Δὲν εἶχα τὴν δύναμιν νά τὴν ἀντικρύσω. Ἦμην τόσον καταβεβλημένος ἡθικῶς! Ἡ ὑπεράσπισίς μου ἔπνεε τὰ λείσθια. Τίποτε περισσότερον, τίποτε ἀληθέστερον δὲν εἶχα νά προσθέσω. Δὲν κατώρθωσα νά θυμώσω καὶ ἐγὼ, νά ἀπειλήσω. Ἦθέλησα νά συντρίψω ἀδεσπόστους φήμας, συγχωρῶν τὴν γυναῖκα ἥτις μοῦ ἐπλήγωνε ἀδίκως τὴν φιλοτιμίαν, ἂν καὶ ἤμην ἱκανὸς νά πεδοπατήσω ὅχι ἓνα, δέκα ποδογύρους διὰ νά ἀπαλλάξω τὴν ζωὴν μου ἐνός ἐφιάλτου...

Συνεκινήθη καὶ μὲ ὕψος ἥρεμον, — ὡς φωτεινὴ Ἴρις κατόπιν μαύρης τρικυμίας, — μοῦ λέγει:

— Ἔστω... Ἐπέραςε... Ἀς μὴ ὁμιλῶμεν πλέον περὶ αὐτοῦ. "Ὅ,τι καὶ ἂν ἔγινε, τὸ λησμονῶ ἐντελῶς!...

— Σεῖς πιθανὸν νά λησμονεῖτε εὐκολα, ἀλλὰ πῶς νά λησμονήσω ἐγὼ τόσα σκληρὰ καὶ ἄδικα λόγια;

Ἄλλ' αἴφνης ἠκούσθησαν εἰς τὴν κλίμακα ζωηροὶ διάλογοι. Ἦρχοντο εἰς τὸν κήπον καὶ οἱ ἄλλοι, διὰ νά ἀπολαύσουν τὴν σελήνην.

Ἦστιγμή ἦτο κρίσιμος. Προσηθανόμην ὅτι δὲν θὰ ἐβλεπόμεθα πλέον ἢ ἐὰν ἐβλεπόμεθα θὰ εἴμεθα καὶ οἱ δύο τόσον ψυχροί, ὥστε δὲν θὰ ἐτόλμα κανεὶς μας ν' ἀνοίξῃ τοιαύτην ὁμιλίαν. Ἐφαίνετο ὅτι σχεδὸν εἶχε ἀποφασίσῃ νά μοῦ τὰ εἰπῇ ὅλα.

— Μήπως φοβεῖσθε ὅτι ἐὰν μοῦ εἰπῆτε ὅ,τι σὰς ζητῶ θὰ καταπέσῃ τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ οἰκοδόμημα τὸ ὅποιον ἀνήγειρεν ἡ συκοφαντία; Δώσατέ μου τὸ δικαίωμα νά σὰς σέβομαι...

ὠμιλήσατε εἰλικρινῶς. Μὴ φοβεῖσθε μήπως νικηθῆτε καὶ λάβω θέσιν κυριάρχου καὶ ὑποταχθῆτε. "Ὁχι! σὰς τὸ ὑπόσχομαι...

— Λαμπρός δικηγόρος εἴσθε.

— Αὐτὴν τὴν στιγμήν δὲν εἶμαι τίποτε. Εἶμαι εἰς προσβεβλημένους χωρὶς νὰ ἡμπορῶ νὰ κάμω τίποτε, διότι εἴσθε γυνὴ καὶ μάλιστα γυνὴ ἡ ὁποία κατῴρωσε νὰ μὲ κάμνη ἄλλοτε νὰ ὀνειροπολήσω... Δύς στιγμὰι μᾶς χωρίζουν... Λοιπὸν, ἐμπρός...

Ἡ αὐτὴ σιγὴ. "Ἄλλ' ἤρχετο ἡ Φαιναρέτη.

— Ἡ Φαιναρέτη! ἔσπευσα νὰ ψιθυρίσω μὲ κάποιαν ἀνυπερμονήσιαν.

Τὸ ἡφαίστειον ἐξερράγη. Μόλις ἤκουσε τὸ ὄνειρον τῆς ἀδελφῆς τῆς, ἐφρούαζε. Ἐνῶ ἤρμος ἐντρύφα, ἐν μέσῳ σεληνόφωτι, εἰς τὸ μαρτύριον τῆς ψυχῆς μου, ὠρθώθη αἴφνης καὶ μοῦ εἶπε μὲ θυμὸν:

— Δὲν ἔχω καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν ἀδελφὴν μου. Αὐτὴ κάμνει ὅ,τι θέλει καὶ ἐγὼ ὅ,τι θέλω. Αὐτὴ κρίνει ἄλλῶς τὰ πράγματα, ἐγὼ ἄλλῶς.

Μὰ, ὅπωςδὴποτε, εἶναι ἀδελφὴ σὰς, καὶ μάλιστα μεγαλειτέρα...

— Σὰς εἶπα. Περὶ ὀρέξεως οὐδεὶς λόγος. "Ἄν σοῦ ἀρέσῃ αὐτή...

— Μὰ δὲν εἶδα δὲ πρώτη φορὰν γυναῖκα. Τὰς ἔχω χορτάσῃ...

Ἐταράχθη. Μ' ἐβλεπε ἤδη διαφορετικόν.

— "Ὡστε θέλεις νὰ χορτάσης καὶ ἐμέ... Πῆς τα καθαρὰ...

— Ἐγὼ εἰσέλθω — τ' ὁμολογῶ — εἰς πολλοὺς γυναικείους λαθυρῖνθους, ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ τὰς τρικυμίας ἄς ἐδοκίμασα, ἀφήσατέ με νὰ ἀγκυροβολήσω ὀριστικῶς πλέον εἰς τὸν λιμένα τῆς καρδίας σας...

— Ἐγὼ δὲ ἔχω καρδίαν.

— Σὰς τὴν ἀντικαθιστῶ. Θὰ μοῦ δώσετε τὴν ἰδικήν σας καὶ θὰ σὰς δώσω τὴν ἰδικήν μου.

— Ἀφήσατε τὰς εἰρωνείας.

Καὶ ἔστρεψε ὀπίσω διὰ νὰ μὴ συναντηθῶμεν μὲ τοὺς ἄλλους.

— Εἴσθε τόσον θυμωμένη, ὥστε δὲν ἡμπορεῖτε νὰ ἀντιληφθῆτε...

— Καιρὸς νὰ σὰς ὀμιλήσω, κύριε, καθαρὰ. Ἐνδιαφέρεσθε διὰ τὴν ἀδελφὴν μου, τὸ ξεύρω. Αὐτὴ σοῦ ἀρέσῃ. Τὰ ἔχω ὅλα καταλάβῃ. Ἰδίως ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ ἔπαιζεν ἐκεῖνη τὴν σερενάτα...

— Καὶ τὸ σκυλάκι σας ἐγαύγιζε...

— Σιγὰ — σιγὰ θὰ 'πῆς πῶς τὸ ἔκαμα καὶ ἐπίτηδες. Δὲν μὲ γέλας, ὅχι... Ἐβασανίσθης διὰ νὰ μάθης τὴν ἀφορμὴν. Ἄλλ' ἐπροδίδης... Σὺ μόνος τὴν εἶπες τὴν ἀφορμὴν. Παῦσε λοιπὸν νὰ φλυαρῇς... Ἀρχίζω νὰ σὲ μισῶ, παῦσε...

Ἡ Φαιναρέτη! Τὸ ἀγγελικὸν αὐτὸ πλάσμα, ποῦ δὲν ἤξευρε τίποτε ἀπολύτως ἀπὸ ὅλα αὐτά. Ἦλπισα πρὸς στιγμήν ὅτι ὅλα τὰ νάζια τῆς

τὰ ἔκαμνε διὰ νὰ συνενωθῶμεν περισσότερον. Ἀλλὰ τώρα ἀπεκαλύπτετο διπλοῦν μῖσος πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς, ἀδικαιολόγητα καὶ τὰ δύο φοβερά, ἐπικίνδυνα.

Τί νὰ τῆς εἰπῶ; Εἶχε τόσῃν πεποίθησιν, ὥστε θὰ ἐκοπιάζα ματαίως ἄλλως τε οἱ ἄλλοι ἐπλησίαζαν...

Ἐχωρίσθημεν αὐτὴ ἐβάδισε δεξιᾷ, ἐγὼ ἐκρύφθηκα πίσω ἀπὸ ἓνα δένδρον — δένδρον καὶ ἐγὼ χωρὶς φύλλα, χωρὶς ἀγάπην.

Ἡ Φαιναρέτη μὲ ὄλην τῆς τὴν ἀγαθότητα ἔτρεξε ν' ἀγκαλιάσῃ τὴν Λίζαν.

— Γιὰ δὲς τοὺς ρωμαντικούς! Καὶ κρατοῦσα τὴν Λίζαν ἀπὸ τὸν βραχίονα τὴν σύρει πρὸς ἐμέ. Ἡ σελήνη πολὺ σὰς ἐνθουσιάζει... Τόσον πολὺ, ὥστε ἐλησημονήσατε... ὅτι ὑπάρχουμε καὶ μεῖς.

Νεκρικὴ σιγὴ ἐσφράγιζε καὶ τῶν δύο μας τὰ χεῖλη.

— Ὁ παπποῦς μου, ξέρετε, τί ἔλεγεν; ἐξηκολοίθησε μ' ἓνα χαμόγελο. "Ὅτι τὴν νύκτα συγχιναῖται κανεὶς εὐκολώτερα καὶ περισσότερον...

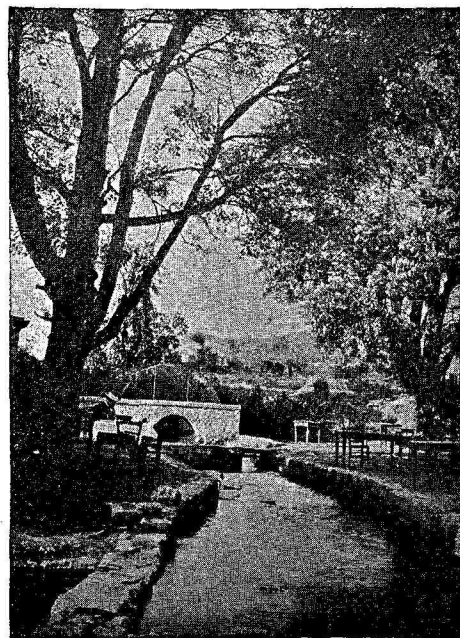
— Αὐτὸ θὰ ἦτο ἀληθὲς ἂν ἦσο καὶ σὺ εἰς τὴν συντροφιά τους... εἶπε μὲ ἐξαδελφοῦλα τῆς. Ἀλλ' ἐγὼ ἓνα ξέρω ὅτι τὴν νύκτα ωραιότερα κανεὶς... κοιμᾶται.

Ἡ Λίζα ἀπώθησε βιαίως τὴν ἀδελφὴν τῆς καὶ ἔτρεξεν εἰς τὴν αὐλήν.

— Μπᾶ, ἀνταρσίες βλέπω... Μὴ τὴν συνερῖζεσθε... Ἡ ἐπαρχία τὴν ἔκανε ἀγριοκάτσικο...

— Ποιᾷ; τὴν Λίζα; Ἐσπευσε νὰ προσθέσῃ ἡ μικροσκοπικὴ κόρη τῆς θείας τῆς... Αὐτὴ εἶναι...

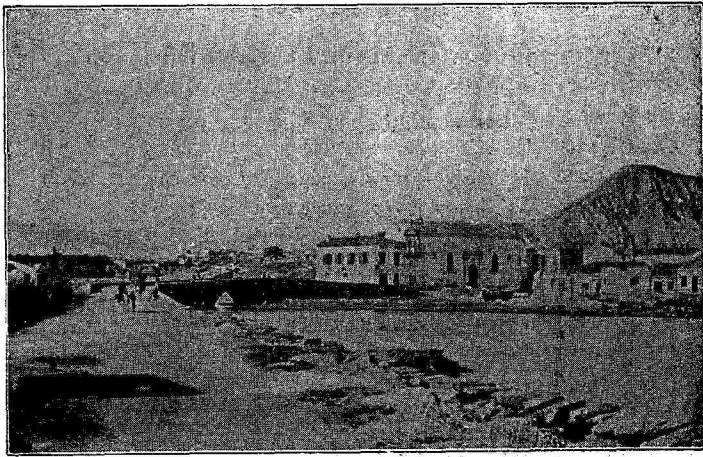
Καὶ ἔκαμε μίαν ἐκφραστικὴν χειρνομίαν.

Κηφησσία

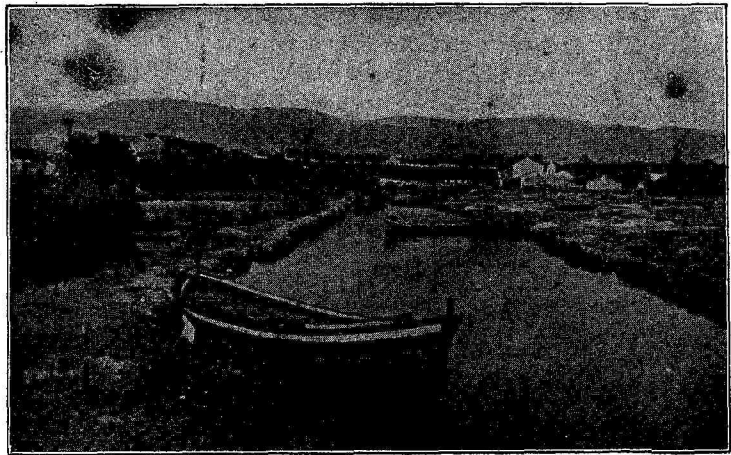
Κεφαλάρι

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

(Ἀνατολικὴ γέφυρα)

(Δυτικὴ γέφυρα)

ΠΟΤΑΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Ἀπὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο δὲν ξαναεἶδα τὴν Λίζα. Καὶ διὰ τὸ κατορθώσω αὐτό, ἔκαμα ταξεῖδι. Ὅταν ἐγύρισα, εἶχε φύγη πάλιν διὰ τὴν ἐπαρχίαν μαζὶ μὲ τὴν θείαν της.

Τὴν εἶχα ξεχάσει. Τόσω πολὺ μὲ εἶχεν ἀπογοτεύσει ἡ διαγωγή της, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν Φαιναρέτην μου ἔκαμνε κόπον νὰ τὴν βλέπω. Ἦθελα κάθε δεσμὸς ἀναμνήσεως μαζὶ της νὰ κοπῇ. Μετὰ δύο μῆνας, ἡ Φαιναρέτη ἤρραβωνίζετο. Ἔσπευσα ἕνα δειλινὸ νὰ τὴν συγχαρῶ, καὶ τὴν εἶδα μόλις μειδιῶσαν. Φαντάζεσθε τὴν ἐκπληξίν μου ὅταν ἤκουσα παρ' αὐτῆς, ὅτι καί εἶχε νὰ μοῦ εἰπῇ «ἰδιαιτέρως». Μοῦ ὥρισε ὦραν συνεντεύξεως τὴν ἐπόμενην πρωΐ. Μετέβην εἰς τὸ σπῆτι μὲ καρδιόχτυπο. Χίλια πράγματα ἔβαζε ὁ νοῦς μου. Καὶ ἤκουσα αὐτὰ τὰ λόγια :

— Ἡ Λίζα εἶναι ἄρρωστη εἰς τὴν ἐπαρχία βαρειά. Ἡ θεία μου γράφει ὅτι εἰς τὰ παραληρήματά της ἀναφέρει διαρκῶς τὸν μᾶζά σας. Δὲν ἤξεύρω τί τρέχει μαζὶ σας, οὔτε θέλω νὰ τὸ μάθω... Ἀλλὰ οἱ ἰατροὶ φοβοῦνται πολὺ, καὶ μία μένει ἐλπίς σωτηρίας. Πρέπει νὰ σᾶς ἰδῇ. Αὐτὸ ἂν δὲν τὴν κάμῃ ἐντελῶς καλὰ, τούλάχιστον θὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασίν της... Εἶναι

πολὺ αὐτὸ ποῦ σᾶς ζητῶ... Ἀλλὰ σκεφθῆτε, πόσον θὰ εἶναι σωτήριο.

Τὸ ὑπεσχέθην. Φαντάζεσαι τί μαρτύριον θὰ ἦτο δι' ἐμὲ μία τοιαύτη ἐπίσκεψις!... Ἀλλὰ τὸ ἀπεφάσισα. Τὰ μάτια τῆς Φαιναρέτης μου ἐζήτησαν αὐτὴν τὴν χάριν μὲ τόσην γλυκύτητα...

Εἶχα ἐτοιμάσει τὰς ἀποσκευάς μου, ὅταν λαμβάνω ἕνα κομψὸ γραμματάκι.

Ἦτο τῆς Φαιναρέτης. Μοῦ ἔγραφεν ὅτι ὁ κίνδυνος ἀπεσοβήθη. Καὶ οὕτω ἀπεσοβήθη καὶ ἡ ἰδική μου τρικυμία. Πέρασε πολὺς καιρὸς. Σχεδὸν ἔτος. Ἦμουν εὐχαριστημένος μὲ τὸ ἀπλούστατον αὐτὸ τέλος τοῦ εἰδυλλίου, ὅταν ἔξαφνα μανθάνω ὅτι ἡ Λίζα... ἐνυμφεύθη. Μὲ ποῖον οὔτε ἐρώτησα. Ἀλλὰ μόλις τὸ ἔμαθα, μὲ ἔπιασεν ἕνας νευρικός παροξυσμός. Ἀπὸ τὴν στιγμή ἐκείνη ἐνόησα ὅτι τὴν ἀγαποῦσα. Τότε ἤρχισεν ἡ ἀγάπη ἡ ἀκόμητος. Αὐτὴ ὡθεῖτο μακρὰν μου καὶ ἐγὼ ἐπλησίαζα πρὸς αὐτήν. Καὶ τώρα ποῦ τὴν ἔχана ὀριστικῶς καὶ διὰ παντός, ποῦ Κύριος οἶδε ἂν θὰ τὴν ξαναεἴδω, τὴν ἀγαποῦσα, τὴν ἀγαποῦσα πολὺ, πολὺ... Ὡ καλλίτερα ν' ἀπέθνησκε ἀπὸ τὴν ἀρρώστηα της...

— Δέν ἤξεύρω — τὸν διέκοψα διὰ τὴν ἐλαττώσω τὴν τραγικότητά του — ἂν τῆς κάμνουν πλέον ἐντύπωσιν οἱ χονδροί, δέν ἀμφιβάλω ὅμως ὅτι θὰ τρώγῃ ἐφεξῆς τῆς σαροδέλλες ψητὲς χωρὶς λεμόνι, ἀφοῦ ἀρέσουν εἰς αὐτήν, καὶ ἀφοῦ ὅ,τι θέλει ἡ γυναῖκα, θέλει καὶ ὁ Θεός. Πολὺ περισσότερον ἕνας... σύζυγος. Τί λὲς καὶ σύ; Τὸ τέλος ὅμως δέν τὸ βλέπω...

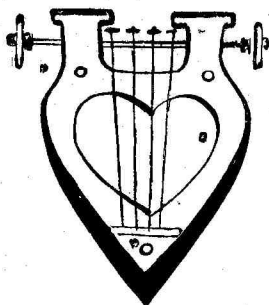
— Δέν ἐτέλειωσα. Αὐτὴ ἦτο ἡ ψυχικὴ μου κατὰστασις ὅταν δέν εἶναι μισὴ ὥρα, ποῦ ἐνῶ ἤρχομην ἐδῶ, τὴν βλέπω. Ναί, τὴν Λίζαν. Σὺν ὄνειρο μου φάνηκε. Τὴν εἶδα ν' ἀκουμβᾷ μὲ κᾶπαιαν κόουρασιν εἰς τὸν βραχίονα ἐνός... φίλου μου. Καὶ αὐτὸς ὁ φίλος μου παλαιὸς συμμαθητὴς μου — εἶχα νὰ τὸν ἰδῶ δὺς τρία χρόνια — μὲ φωνάζει διὰ τὴν μου συστήσῃ τὴν κυρίαν του. Ψελλίσματα τυπικώτατα· μειδίαμα ἄχρουν· ἀλλὰ τὸ χέρι τῆς μου ἔσφιξε τόσων πολὺ τὸ ἰδικόν μου, τὸ ἡσθάνθην τόσῳ θερμόν, ὥστε ἡ λανθάνουσα πυρκαϊὰ εἰς τὰ στήθη μου ἀνέζησε. Τὴν ἐχαιρέτησα μετὰ τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς μίαν σύζυγον ἐνός παλαιοῦ φίλου μου.

— Καὶ τώρα τὴν ἀγαπᾷς ἀκόμη;

— "Ὅταν ἀπεμακρίνθην καὶ εἶδα ν' ἀκουμβᾷ μὲ περισσotέραν νοχέλειαν εἰς τὸν βραχίονα τοῦ φίλου μου, μ' ἔπιασε μιὰ ἀπογοήτευσις φρικαλέα. "Ἄλλος ἂν ἦτο εἰς τὴν θέσιν μου θὰ ἐκαλλιέργει νέας σχέσεις καὶ ἴσως μετ' ἐπιτυχίας. "Ἄλλ' ἐγὼ δέν εἶμαι ἱκανός· ἄλλως τε, τί νὰ σοῦ εἰπῶ, ἀρχίζω νὰ ὄνειροπολῶ τὴν Φαιναρέτην... "Ὡ ἐὰν ἡ Λίζα εἶχε τῆς Φαιναρέτης τὴν ψυχὴ! Θὰ ἐχαλοῦσα τὸν κόσμον, ἀλλὰ θὰ ἐγίνετο ἰδική μου. Καὶ ἐὰν δέν τὸ κατόρθωνα, θὰ αὐτοκτενοῦσα. "Ἐν τούτοις αἰσθάνομαι κᾶπαιαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Λίζαν. Μοῦ ἔδωκε ἀφορμὴν νὰ γράψω ἕνα διήγημα.

— Τὸ διήγημά σου δέν θὰ ἔχῃ πρωτοτυπίαν. Συμβαίνουν τόσῳ συχνὰ ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα χειρότερα ἀκόμη. "Ἀλλὰ γράψε το· θὰ ἔχῃ ἕνα προτέρημα· τὴν ἀλήθειαν. "Ἐν θέλεις μάλιστα νὰ γίνω καὶ ἀνάδοχος. "Ὡνίμασέ το, ὅπως καὶ εἶναι: «Αἰώνια κωμωδία».

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΡΑΓΙΣΜΕΝΟΣ ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

"Ὅταν τὰ κέρινά τους δάκρυα χύνανε
"Ἡ κατάσπρες, γλωμόφεγγες λαμπάδες,
Κι' ἐτρέμαν ἡ σκιὲς γύρω το γύρω σου
Κι' ἐκλαίγαν τῆς χαμένες σου ὁμορφάδες.

"Ὅταν μιὰ τρικυμία ἀπὸ θρήνους φύσκωνε
Στὸ σπῆτι σου ποῦ ὁ θάνατος τὸ βοήκε,
Τῆς σάλας ξάφνου ἡ θύρα ἀγάλια ἐσιτάξε
Καὶ κᾶποιος μέσῃ μπήκε, κᾶποιος μλήκε.

Κι' ἀντίκρυ ἀπ' τὸν καθρέφτη ἡ Μοῖρα ἐσιτάθηκε
Τὸν ἀκριβό, Βενέτικο καθρέφτη
Κι' ἐκεῖ ποῦ ἡ ὁμορφιά σου ἐφεργγοβόλαγεν
"Ἡ ξωτικιά ἡ θωριά της τώρα πέφτει.

Κι' ἀπλώνει τὸ ραβδί της μεγαλόπρεπα
Καὶ στῆς νυχτιάς τὴν ἄγρια τὴ φοβέρα
Ἀκούστηκε ἕνας βόγγος κι' ἕνα τριξίμο,
Κι' ἐρράγισε ὁ καθρέφτης πέρα—πέρα!

Καὶ τὸ πρῶτ' ὅταν σὲ ἐβγαλαν ἀμίλητη
Μὲ τὰ λευκὰ καὶ τὰ ἄνθια στολισμένη,
Κι' ἐμπρὸς ἀπὸ τῆς σάλας σὲ ἐπεράσανε
Κι' ἀπὸ τῆς θύρας ἐμπρὸς τὴν ἀνοιγμένη,

"Ἐπάνω στὸν καθρέφτη τὸν χρυστάλλινο,
Κι' ἐνῶ τὸ κλάμμα δλόγυρα ξεσπάει,
Στερενὴ φορὰ ἡ μορφή σου ὠραῖα βασιλεύει
Καὶ πάει μὲ ἕνα ποράπαν—καὶ πάει...

ΘΡΑΣ. ΣΩ' ΟΠΟΥΛΟΣ

~~~~~

* ΞΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ *

ΣΤΟ ΠΙΑΝΟ ΜΟΥ

"Ὡ πιστὴ καὶ μοναχὴ παρηγοριά μου
Ποῦ κλεῖς μέσα σου δλόκληρο οἶρανό!
Σὲ αἰοίγω καὶ σὲ παίζω, καὶ ἡ καρδιά μου
"Ελαφρώνεται καὶ παύω νὰ πονῶ.

Τῆς Πανδώρας τὸ κουτί, ποῦταν κλεισμένα
Μέσα των ὅλα τὰ καλὰ, δέν σὲ νικά.
Μόνον ἔρωτος φιλιὰ πρωτοδοσμένα
Μπορεῖ νᾶναι ἀπὸ σένα πρὸ γλυκὰ...

"Ἡ φωνή σου ἡ γλυκειά, σὺν ξεχειλίζει
"Ἡ καρδιά μας ἀπὸ πόνον ἢ χαρὰ
Σὲ ἀνεκφραστὴ συγκίνησι χαρίζει
Μιὰς οὐράνιας γλώσσας κύματα ἡχηρά.

"Ἡ ἀνάμνησι τοῦ "Ἐρωτος, οἱ πόνοι
Καταφεύγουν σὲ σένα, καὶ ἡ Χαρά.
Καὶ ἡ Λύπη, σὺν τὸ μάτι της στεγνώνει
Λίγα δάκρυα σοῦ γυρεύει δροσερά...

(Τοῦ "Αγγλίου Leigh Hunt)

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΥΡΩΜΕΝΟΣ